



Enhed
Jura og International

Sagsnr.
2021 - 1787

Doknr.
404608

Dato
08-04-2021

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Grøn bog om aldring - Fremme af solidaritet og ansvar mellem generationerne

COM(2021) 50 final

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har den 27. januar 2021 fremlagt "Grøn bog om aldring: Fremme af solidaritet og ansvar mellem generationerne", hvis formål er at skabe et diskussionsoplæg i medlemslandene omkring aldring.

Grønbogen skal ses i lyset af den demografiske udvikling i Europa, der blandt andet indebærer, at den europæiske befolknings medianalder vil stige i løbet af de næste årtier. Grønbogen påpeger vigtigheden af at undersøge de potentielle udfordringer og muligheder, som den stigende levealder vi medføre. Tilgangen i grønbogen er en livscyklus-tilgang, hvor man har fokus på bl.a. sundhed, langtidspleje, pensioner og livslang læring. Pointen med den livscykliske tilgang er, at udfordringer og muligheder skal identificeres og ikke kun skal adresseres i forhold til ældre personer, men derimod igennem alle dele af livet. Emner, som nævnes i forbindelse med de demografiske udfordringer, er uddannelse af unge og øget arbejdsmarkedsdeltagelse for indvandrere og kvinder kan være med til at afhjælpe den voksende forsørgerbyrde og manglen på arbejdskraft i forhold til det stigende behov for langtidspleje.

Derudover har grønbogen også fokus på det territoriale aspekt, idet de demografiske udfordringer særligt forventes at ramme yderområderne. Efter afslutningen af konsultationsprocessen vil Kommissionen følge op med en konsultationsrapport, som vil danne grundlaget for mulige fremtidige tiltag.

Regeringen er generelt positiv over for grønbogen, som har en meget bred tilgang til aldring. Det er dog væsentligt for Danmark, at den nationale kompetence mellem Kommissionen og medlemslandene på grønbogens områder respekteres, samt at nærhedsprincippet overholdes i det videre arbejde med aldring. Derudover skal hensynet til EU-landenes forskellige nationale arbejdsmarkeds- og velfærdsmodeller, og arbejdsmarkedets parter, fuldt ud respekteres. Omkostninger forbundet ved kommende initiativer og samarbejde bør stå på mål med gevinsterne herved.

Grønbogen pålægger ikke i sig selv medlemslandene forpligtelser, og har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, eller samfundsøkonomiske konsekvenser.



2. Baggrund

Kommissionen har ved *COM(2021) 50 final* af 27. januar 2021 fremsendt en grøn bog om aldring, og fremme af solidaritet mellem generationer. Grøn bogens formål er at skabe en diskussion om aldring i medlemsstaterne og skal ikke forhandles, da den ikke pålægger medlemsstaterne forpligtelser. Grøn bogen skal ses i lyset af, at de europæiske borgere lever længere, hvilket viser den europæiske socialmodels succes. De demografiske forandringer medfører både udfordringer og nye muligheder for både borgere og samfund, hvilket grøn bogen kan starte en drøftelse af. De demografiske forandringer, som grøn bogen lægger vægt på, beskriver at forandringerne medfører både udfordringer, som må håndteres, og muligheder, som bør udnyttes.

Grøn bogen har en forbindelse til rådskonklusioner om aldring, som blev vedtaget 12. marts 2021, og bygger blandt andet på Kommissionens demografirapport fra juni 2020. Rapporten bekræftede den langsigtede demografiske udvikling i Europa, som bl.a. indebærer at den europæiske befolknings medianalder vil stige i løbet af de næste to årtier. Dette indebærer, at særligt gruppen af personer over 80 år vil blive større.

Efter konsultationens afslutning, vil grøn bogen blive fulgt op af en konsultationsrapport fra Kommissionen. På den baggrund vil man se på mulige tiltag, som svar på de forskellige problemstillinger. Idet der er tale om et horisontalt emne, vil arbejdet have en bred forankring i Kommissionen.

3. Formål og indhold

Grøn bogens formål er at skabe et diskussionsoplæg vedrørende de mange aspekter, der relaterer sig til den stigende levetid blandt europæiske borgere. På den baggrund præsenterer grøn bogen et bredt udvalg af emner, som relaterer sig til aldring og til de udfordringer og muligheder, som de europæiske borgers længere levetid bringer med sig. Følgende områder nævnes eksempelvis:

I. Forbyggende indsatser, herunder sundhed og aktiv aldring, uddannelse og livslang læring

Herunder nævnes blandt andet livslang læring som en vigtig prioritet, idet uddannelse har stor betydning for helbred og velbefindende. Grøn bogen påpeger, at der er vigtigt med tidlig indsats, som vil have den største effekt. Tidlig indsats gælder også i forhold til sundhed, da sund og aktiv aldring handler om at fremme en sund livsstil gennem hele livet og omfatter forbrugs- og ernæringsmønstrene samt niveauet af fysisk og social aktivitet.

II. Hvordan man får mest ud af arbejdslivet, herunder flere ind i arbejdsstyrken, produktivitet, mv

Arbejdsliv nævnes i grøn bogen som et væsentligt emne, da større arbejdsstyrke og øget produktivitet kan være en løsning i forhold til udfordringerne ved de demografiske forandringer. I den forbindelse nævner grøn bogen at det også er vigtigt at fokusere på kvinders arbejdsmarkedsdeltagelse, idet flere kvinder end mænd har deltidsarbejde. En anden løsning der omtales i grøn bogen, er immigration og bedre integration af etniske minoriteter på arbejdsmarkedet. Grøn bogen påpeger også, at det er vigtigt at have fokus på ældres deltagelse på arbejdsmarkedet, herunder finansielle incitamenter i den forbindelse. Den såkaldte "silver economy" kan skabe mange muligheder, herunder ældre iværksættere.



III. Nye muligheder og udfordringer som pensioneret, herunder tilstrækkelige, fair og bæredygtige pensionssystemer.

I forhold til personer, der allerede er pensionerede, påpeger grønbogen at det er vigtigt at holde denne gruppe aktiv, eksempelvis gennem frivilligt arbejde, samt at bekæmpe fattigdom ift. gruppen. Grønbogen sætter fokus på vigtigheden af at sikre tilstrækkelige og bæredygtige pensioner, særligt ift. kvinder, personer med handicap og migranter. Grønbogen gør opmærksom på, at "old age poverty" særligt rammer kvinder, der ofte stod for ubetalte omsorgs- og plejeopgaver i hjemmene.

IV. Håndtering af behov for en aldrende befolkning (demografi), herunder sundhed og langtidspleje.

Den aldrende befolknings voksende behov i forhold til sundhed og langtidspleje bør også adresseres, idet antallet af personer med behov for langtidspleje vil stige fra 19,5 mio. i 2016 til 30,5 mio. i 2050. Nogle geografiske områder forventes at opleve særlige problemer. Et relateret problem er at rekruttere nok arbejdskraft inden for sektoren. Derfor var det også vigtigt at øge effektiviteten i sektoren, eksempelvis gennem digitalisering og eHealth. Her vil Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) og Kommissionens rapport om langtidspleje, som offentliggøres i maj, også være relevant i denne sammenhæng. I forhold til sundhed fremhæver grønbogen også påvirkningen fra covid-19 på ældres mentale helbred, idet flere ældre er ensomme i forbindelse med pandemien. Der lægges derfor vægt på vigtigheden af inter-generationel solidaritet. Mobilitet er også et fokuspunkt, da man bør sikre, at offentlig transport er tilgængelig og sikker for ældre, hvilket særligt hænger sammen med den territoriale dimension, da flere ældre bor uden for byerne og i yderområder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet holdning kendes endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Spørgsmålet om gældende dansk ret er ikke relevant.

7. Konsekvenser

Grønbogen har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Høring

Grønbogen har været i høring i EU-specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold fra den 22. marts til den 31. marts 2021. Der er ikke modtaget høringssvar fra organisationerne.



10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Grønbogen forventes generelt at blive positivt modtaget i EU-lande, specielt i forhold til grøn bogens livscykliske tilgang. Det forventes, at der fra andre lande vil blive gjort opmærksom på, at eventuelle tiltag på baggrund af grøn bogen skal respektere den nationale kompetence.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for grøn bogen, som har en meget bred tilgang til aldring. Det er dog væsentligt for Danmark, at den nationale kompetence mellem Kommissionen og medlemslandene på grøn bogens områder respekteres, samt at nærhedsprincippet overholdes i det videre arbejde med aldring. Derudover skal hensynet til EU-landenes forskellige nationale arbejdsmarkeds- og velfærdsmodeller, og arbejdsmarkedets parter, fuldt ud respekteres. Omkostninger forbundet ved kommende initiativer og samarbejde bør stå på mål med gevinsterne herved.

Med udgangspunkt i danske forhold, hvor civilsamfund og folkeoplysning spiller en væsentlig rolle for ældres aktive deltagelse i samfundet, og som element i et dansk livslangt lærings perspektiv, finder regeringen denne del mindre udfoldet i grøn bogen og ønsker at bidrage med dette fokus i de kommende diskussioner.

Regeringen vil vurdere eventuelle EU-initiativer på områderne, i takt med, at Kommissionen eventuelt fremlægger disse.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.